

MIQUEL SITJAR I SERRA

Campelles

Edicions Maideu, Ripoll, 2001

Què és un poble? És una estructura social i territorial que funciona com una unitat, que en els nostres temps s'administra com a municipi independent o, si ha tingut menys fortuna, com a un agregat.

Tot poble té darrera seu unes interconnexions personals internes i amb els pobles veïns que han estat modulades per la seva situació geogràfica, la seva orografia, la capacitat de gestió dels seus recursos naturals i polítics... i on cal afegir altres vicissituds més incontrolables com terratrèmols, guerres... Això determina el seu estat en un determinat moment, tot i que en moltes ocasions sigui difícil endevinar com s'hi arribat i per què.

Com s'estudia la història? En moltes ocasions, l'estudi de la història d'una part d'un territori com la d'un poble, s'inicia amb la base històrica escrita fins ara, amb unes conclusions extretes d'un context que pot tenir molt poc a veure amb la història real del poble a estudiar. Les grans conclusions històriques actuals parteixen d'unes teories basades en l'accés a uns tipus concrets de fons documentals. Si realment es vol investigar la història d'una població, s'ha de fer una recerca de tota la possible documentació relacionada amb ella i fer un buidat directament de les fonts originals, ajudat dels possibles treballs arqueològics de la zona. Un cop recollida tota la informació s'ha d'extreure una conclusió que posteriorment es pot confrontar amb la que inicialment s'esperava.

El treball que s'ha fet amb el llibre que ens ocupa reflecteix aquest intent de discernir el funcionament d'aquesta unitat territorial formada pel poble de Campelles, l'agregat del Baell i els masos circumdants. En ella hi trobem una bona visió de la seva interrelació principalment amb la resta de la Vall de Ribes. L'obra es focalitza en gran part en l'època medieval i moderna, deixant més en segon terme l'apartat d'època contemporània. Llegir les seves pàgines ens ajuda a entendre la diversitat de l'actual municipi, fonamentada en la presència de diferents senyors dominicals d'època medieval/moderna: el Rei representat pels senyors de Ribes i per la vegueria de Ribes, el monestir de St. Joan de les Abadesses i el monestir de Santa Maria de Ripoll.

El llibre s'estructura en capítols. Els dos primers serveixen per situar el municipi en el context geogràfic i administratiu. A partir d'aquí, a mode de formatgets cronològics, ens va desgranant la seva història, agrupant temes

com: l'estratègic-militar, els diferents senyors dominicals i jurisdiccionals, l'explotació del territori, els estaments i institucions de la societat campellenca, la participació en l'organització de vegueria i consolat de la Vall de Ribes, demografia, oficis, serveis,... Al final d'aquest fil cronològic s'analitzen altres temes concrets de forma més exhaustiva com: els edificis emblemàtics, els camins i comunals, la parròquia de Sant Martí, els masos i organització familiar...

El conjunt ve acompanyat per una àmplia referència a la bibliografia consultada, centrada en fons d'arxius, i un apartat on hi consten uns llistats i quadres molt pràctics a l'hora de fer consultes sobre rectors, alcaldes... Cap al final de la publicació, i ocupant una quarta part del volum, hi ha l'edició de text dels documents originals més interessants. Quan s'ha cregut necessari, al costat del text, s'ha afegit la seva corresponent traducció al català.

La recerca efectuada en els diferents arxius i tipus de documents avala els resultats obtinguts. Estem ben segurs que petites finestres, com aquesta, obertes sobre el territori català ajudaran a redefinir o matisar en el futur els orígens i l'evolució històrica de Catalunya.

Aquest nou contingut historiogràfic va acompanyat per una presentació amena tant en la lletra com en l'organització del text, així com unes tapes dures que li donen el cos i grau que merescudament li correspon.

Jordi Colomer i Salomó

